

Vår saksbehandler
Gry Støvind Hoell

Vår dato
31.03.2014

Vår referanse
2014/854-2/310

Tidligere dato
03.03.2014

Tidligere referanse

Til
Artsdatabanken

Innspill til videre arbeid med økologisk risikovurdering av fremmede arter

Forsvarssektorens erfaring med økologisk risikovurdering av fremmede arter

Artsdatabankens risikovurderinger har i Forsvarssektoren blant annet blitt brukt i forbindelse med diskusjoner rundt utplanting av arter, bekjempelsestiltak og utarbeidelse av en veileder i bekjempelse av uønskede fremmede arter. Underveis i arbeidet har vi også vært i kontakt med noen av medlemmene av ekspertgruppen. Fra dem har vi fått presisert (utdrag fra e-post):

«Svartelista i seg selv er "bare" et verktøy – ikke en liste over planter som er forbudt og farlige overalt i Norge. Det er forvaltningsmyndighetene som får bestemme hva slags konsekvenser den skal få. Det mest fornuftige inntil videre må være å bruke lista som et verktøy for å unngå risikoplanter ved nyutplantinger. Det er også slik at Svartelista er ei nasjonal liste, og det skilles derfor ikke mellom planter som utgjør et problem lokalt/regionalt og nasjonalt. Slik var kriteriene».

Siden det ikke har vært klare retningslinjer for hvordan Svartelista skal brukes fra Forvaltningsmyndighetene, har dette medført at vi selv har måttet gjøre egne økologiske risikovurderinger for det spesifikke området der det skal gjøre tiltak. Det har også vært mye diskusjoner blant annet med kommunen for det aktuelle området om hvor strenge man skal være i forhold til føre-var hensyn og aktsomhetsplikt (jf. Naturmangfoldlovens § 6, 9, 28).

I forbindelse med utarbeidelsen av veileder i bekjempelse av uønskede, fremmede arter, har den største utfordringen gått på å velge ut hvilke arter som skal prioriteres, å samle oppdatert kunnskap om bekjempelse samt å finne en egnet måte for rapportering av bekjempelsestiltak. Forsvarssektoren har områder over store deler av landet, og vi må påregne en del utskifting av personell ute på lokasjonene. Det er derfor viktig at informasjon om hvilke tiltak som har vært gjennomført og hvordan effekten av tiltakene har vært, er lett tilgjengelig både for de som drifter området og for andre som kunne tenkes å skulle gjøre gravearbeider eller lignende på området.

Artsdatabankens ønsker om tilbakemeldinger:

1. Av de tre løsningene for hvordan artsdatabanken bør legge opp arbeidet med risikovurdering av fremmede arter, anser vi alternativ c) som den beste løsningen. Det forventes at Forsvarssektoren som statlig organ ikke planter ut arter som kan utgjøre en økologisk risiko. Det er derfor avgjørende for oss at vi hele tiden har tilgang til oppdatert informasjon om status til en

Postadresse	Fakturaadresse	Telefon	E-postadresse	Org. nr.
Postboks 405 Sentrum 0103 Oslo	Fakturasenteret Postboks 4394 2308 Hamar	815 70 400 Telefaks 23 09 78 03	post@forsvarsbygg.no Internett www.forsvarsbygg.no	975 950 662 Bankkonto 4714 10 00280

art. Vi ønsker derfor at arter eller artsgrupper revideres fortløpende når det foreligger ny kunnskap som tilsier at status bør oppdateres. At dette er nettbasert er en god løsning. Vi ser ikke behovet for å gjøre fullstendig revisjon av alle artene, men dersom det skal lages en presentasjon i bokformat, bør alle artene inkluderes, slik at alt er samlet og man ikke må gå i ulike versjoner for å lete opp ulike arter.

2. Dersom vurderingene av arter/artsgrupper revideres fortløpende når det foreligger ny kunnskap, og denne informasjonen er tilgjengelig på nett, er det ikke viktig med forutsigbarhet i forhold til nye revisjoner. Dersom bokversjonen skal være gjeldene, er det viktig at det ikke går for mange år mellom hver revisjon da det er viktig å sette i gang tiltak raskt dersom det er arter som viser seg å være mer aggressive enn forventet.
3. Det er ikke nødvendig å oppdatere alle artsgrupper samtidig, dersom det ikke er ny informasjon. Men, dersom revisjonen skal presenteres i bokformat bør all eksisterende informasjon inkluderes, slik at man ikke må lete opp informasjon fra flere steder.
4. Det hadde vært en fordel om arter som ikke er etablert i Norge i dag også ble vurdert. Kanskje særlig arter som kan tenkes å bli en del av sortimentet i grøntsektoren. Arter som utgjør en økologisk risiko i andre land med lignende klima bør inkluderes, og da fortrinnsvis planter som omsettes.
5. Det er helt klart ønskelig at tilleggsinformasjonen om fylkesforekomst, habitat osv oppdateres parallelt med risikovurderingene, da dette er nyttig informasjon for oss brukere når vi skal vurdere om en art kan plantes ut på et sted eller ikke, og hvor vi kan forvente å finne ulike arter når vi kartlegger.
6. Nettpublisering er tilstrekkelig.

Andre erfaringer og synspunkter:

1. I de økologiske risikovurderingene hadde det vært nyttig med en klar beskrivelse av hvor man forventer at de ulike artene vil utgjøre en økologisk risiko. Det er ikke alltid utbredelsen stemmer helt overens med hvor plantene utgjør en risiko. Se f.eks på syrin. Både fylkesspesifikk beskrivelse av habitat og evt herdighetssoner som er noe grøntanleggssektoren kjenner godt. Dette vil lette risikovurderingene ved eventuelle utplantinger.
2. I Artsdatabankens nettbaserte oversikt over arter som er økologisk risikovurdert kunne det være en fordel med en søkefunksjon tilsvarende den som er i artskart. Aktuelle søketema er:
  - Ønskede fylker/hele landet
  - Kategori (SH, HI, PH, LO)
  - Artsgruppe (kanskje familie?)

Tanken er å kunne få opp en liste/excelark over alle artene i ønsket utvalg med norsk og vitenskapelig navn samt kategori. Dette er informasjon som kan være nyttig under kartlegging av fremmede arter. Dersom man i tillegg kunne lenke opp risikovurderingene samt faktaark (veldig gjerne med oppdatert bekjempelsesinformasjon) fra denne oversikten/excelarket så hadde det vært det beste.

3. Det hadde vært ønskelig med en nasjonal eller regional veileder i bekjempelse og håndtering av fremmede arter og masser, der det er gjort et utvalg av arter som er godkjent av Miljødirektoratet/Klima- og miljødepartementet. Dersom utvalget av er godkjent og anbefalt av Forvaltningen ville det antagelig gjøre tiltakene mer samkjørte og effektive enn slik det er i dag.
-

Om dette er en oppgave for Artsdatabanken er uvisst. Gjerne en nettbasert veileder som oppdateres fortløpende ved ny kunnskap.

4. Rapportering av bekjempelsestiltak i artsobservasjoner. Vi ønsker å bruke artsobservasjoner til rapportering av bekjempelsestiltak. Det hadde vært fint med mulighet for å lage et tilsvarende system som for Floraväktarna i Sverige der man kan få opp historikken på en lokalitet. Denne informasjonen måtte vært tilgjengelig for alle, slik at enhver kan gå inn og legge til tiltak som har vært gjort på en lokalitet samt gå inn og se historikken. Dette fordi det kan være flere som har behov for informasjonen og flere som er involvert i bekjempelsestiltakene. Mulighet for å lett legge inn registreringene via nettbrett eller mobil – gjerne med bilde – hadde også gjort brukervennligheten mye bedre.

Gry Støvind Hoell

Forsvarsbygg futura miljø

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.
